

Sulfidické zrudnění nebylo v této intruzi ověřeno, zajímavý je nález Trejbala (1929), který popisuje centimetrové křemenné žilky s pyritem, galenitem a sideritem. Otázkou zůstává, zda-li toto zrudnění není součástí Pb-Sb aureoly čisteckého granodioritového pně.

Intruze má na okolní proterozoické fylity zanedbatelný kontaktní účinek, v endokontaktu je vyvinut několik metrů mocný jemnozrnný zchlazený okraj, který obsahuje xenolity okolních proterozoických hornin, xenokrysty idiomorfického křemene a živců, uralitizovaných mafitů, polykrystalinné inkluze křemene a větší enklávy drobně porfyrických leukokratních diferenciátů. Těmito znaky připomíná magnetické brekcie.

V loňské zprávě jsem naznačil podobnost granodioritu studované intruze s pni u Kožlán a na Holém vrchu u Kralovic. Provedeným chemické analýzám z lubenské intruze byla tato podobnost potvrzena. K těmto intruzím přistupují i dvě nově zjištěné žily granodioritových porfyrů u Krakova a Všesulova, zhruba na spojnici lubenské a kožlanské intruze.

Z makrochemismu granodioritů až kvarectoritů intruzí u Lubné, Kožlán a na Holém vrchu u Kralovic vyplývá, že se jedná o přísbuzné horniny vápenato-alkalické série (už K-bohaté subsérie). Na základě obsahu některých mikroelementů (Zavřel 1982) se domnívám, že tyto horniny představují produkty mělkého plutonismu v magmatických obloucích. V řadě intruzí od JZ k SV (tj. Kralovice, Kožlany a Lubná) roste diferenční index, obsah SiO₂ (horniny se pohybují z pole kvarectoritů ke granodioritům), zmenšuje se také šířka kontaktního dvora intruzí, což společně s granofyrickými strukturami, mocným zchlazeným okrajem a intenzivními hydrotermálními jevy v lubenské intruzi ukazuje na průnik do mělkých pater kůry.

Stáří těchto intermediárních intruzí je prevariské, nejspíše kadomské. Tato intruzíva by se dala nejlépe porovnat s acidním vulkanoplutonickým komplexem rožmitálské kry, případně s některými členy geochemicky primitivnějšího vulkanismu křivoklátsko-rokycanského pásmá.

Literatura

- Trejbal, C. V. (1929): Nový nález olověných rudy - galenitu - na Rakovnicku. – Nové Proudy 2.3.1929, Louny.
Zavřel J. (1982): Geochemický výzkum proterozoika a čisteckého masívu v oblasti Kralovic. – MS diplomová práce PřF UK, 72 s.

Ústav petrologie a strukturní geologie, Přírodovědecká fakulta UK, Albertov 6, 128 43 Praha 2

Fe-RUDY V OKOLÍ PLAVČE S. OD ZNOJMA

Fe ORE IN THE SURROUNDING OF PLAVEČ N OF TOWN ZNOJMO

(34-11 Znojmo)

Jaroslav Dvořák

Neogene limonite ore, Znojmo region

Proces kaolinitizace granitoidních hornin dyjského masívu, který probíhal od mladšího mesozoika (od spodní křídy, event, dříve) až do neogénu, způsobil též migraci Fe (ale i SiO₂) z rozložených aluminosilikátů na vnější okraj masívu. Při jeho SZ okraji existuje drcená zona mezi krystalickými horninami moravika a dyjským masívem. Stala se místem hromadění limonitických železných rud včetně tmavě zbarvených silicikrust. Poněvadž drcené zony podléhaly vždy silnějšímu zvětrávání a odnosu, ukládaly se v těchto depresích též sedimenty, v našem případě písky neogenního stáří. V poslední etapě kaolinitizace byly tyto písky impregnovány a zpevněny limonitem. Světlé silicikrusty byly zjištěny v rámci kaolinových ložisek u Únanova, tmavě hnědé spolu s Fe-rudami u Plavče (Pelišek 1956). Železné rudy byly exploataovány již v pravěku (halštat a latén - v blízkosti jsou doložena sídliště s hutní a železářskou výrobou). Dobývání starými Slovany a v raném středověku prozatím přímo doloženo není. Způsobilo to „vyrabování“ ložisek v druhé polovině 19. století železářskou společností z Rosic (hojně archivní záznamy i geologicko-ekonomická zpráva Wolfsova - 1869). Ruda u Plavče (2 šachty) obsahovala 45% Fe. Těžba trvala relativně krátce a vytěžená ložiska byla opuštěna.

Nepřímým dokladem těžby železných rud je použití tmavě hnědých, limonitem tmelených pískovců pro náročné kamenické práce u středověkých kostelů. Tak u znojemské rotundy sv. Kateřiny z poloviny 11. století byl portál postaven právě z tohoto materiálu a v Drnholci románský nebo gotický kostel byl armován na rohu bloky limonitických pískovců.